

สถานการณ์การผลิตและการค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559

เกวลิน หนูฤทธิ์
ส่วนเศรษฐกิจการประมง กรมประมง

1. สถานการณ์การผลิต

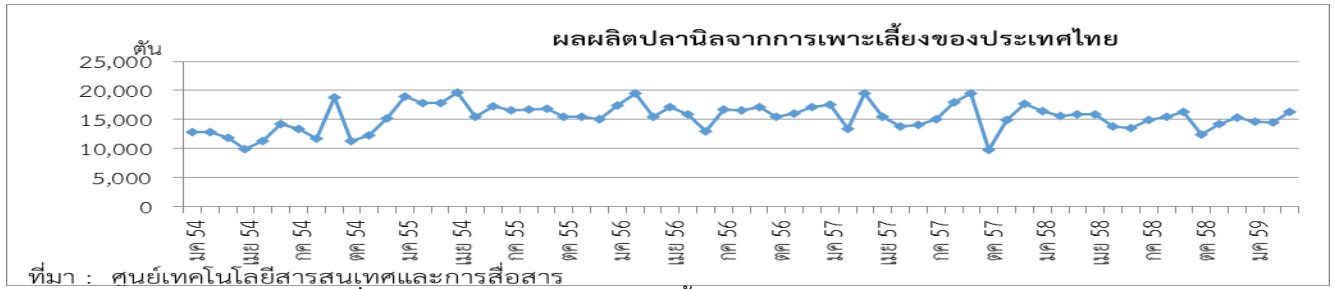
ผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยงเบื้องต้นในช่วง 3 เดือนแรกปี 2559 ปริมาณ 45,319 ตัน ลดลง -5.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1) เนื่องจากเกษตรกรประสบกับสภาพอากาศที่ร้อนจัด และปัญหาภัยแล้ง ต่อเนื่องจากปี 2558 เกษตรกรบางรายเร่งจับขายผลผลิตก่อนถึงช่วงฤดูร้อน ไม่มีน้ำเติมลงในบ่อเลี้ยง อีกทั้งบางพื้นที่มีน้ำไม่เพียงพอในการเลี้ยงปลา ส่งผลให้เกษตรกรต้องงดการเลี้ยงปลาหรือชะลอการเลี้ยง

สำหรับปี 2559 คาดว่า มีปริมาณผลผลิตปลานิล 174,899 ตัน ลดลงเล็กน้อย -2.6 % เมื่อเทียบกับปี 2558 เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้งที่ค่อนข้างรุนแรงกว่าในปี 2558 รวมทั้งสภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อนจัด

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยง ปี 2558 -2559 (ม.ค.-มี.ค.) (หน่วย : ตัน)

เดือน	2558	2559	%Δ 59/58	%Δ 59
ม.ค.	16,377	14,571	-11.0	-4.5
ก.พ.	15,593	14,435	-7.4	-0.9
มี.ค.	15,854	16,313	2.9	13.0
เม.ย.	15,921			
พ.ค.	13,857			
มิ.ย.	13,479			
ก.ค.	14,870			
ส.ค.	15,483			
ก.ย.	16,277			
ต.ค.	12,410			
พ.ย.	14,237			
ธ.ค.	15,262			
รวม	179,620			
3 เดือน	47,824	45,319	-5.2	
6 เดือน	91,081			
9 เดือน	137,711			
12 เดือน	179,620			

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กรมประมง (ประเมินจากการลงลูกพันธุ์ปลานิล) ข้อมูล ณ วันที่ 29 มกราคม 2559

ภาพที่ 1 ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี 2554-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

2. สถานการณ์ราคา

2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม

ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มภาคกลางในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ปลานิลขนาดเล็ก 2 9.09 บาท/กก. ขนาดกลาง 43.34 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 51.51 บาท /กก. โดยทุกขนาดมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น +18.1% , +14.5% และ +4.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 2 และภาพที่ 2)

2.2 ราคาขายส่ง

ราคาขายส่ง ณ ตลาดไท ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ปลานิลขนาดเล็กอยู่ที่ระดับ 39.66 บาท/กก. ขนาดกลาง 49.67 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 60.84 บาท /กก. โดยปลานิลทุกขนาดปรับตัวลดลง -6.4% , -5.5% และ -0.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 3 และภาพที่ 3)

2.3 ราคาขายปลีก

ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ปลานิลขนาดกลางอยู่ที่ระดับ 61.02 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 73.85 บาท/กก. โดยขนาดกลางปรับตัวลดลง -0.2% ขณะที่ขนาดใหญ่ปรับตัวเพิ่มขึ้น +1.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 4 พบว่า ราคาขายปลีกที่ผู้บริโภคซื้อ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปลานิลยังคงเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคภายในประเทศมีความต้องการสูง ในขณะที่ผลผลิตปลานิลในปีนี้ลดลงเล็กน้อย

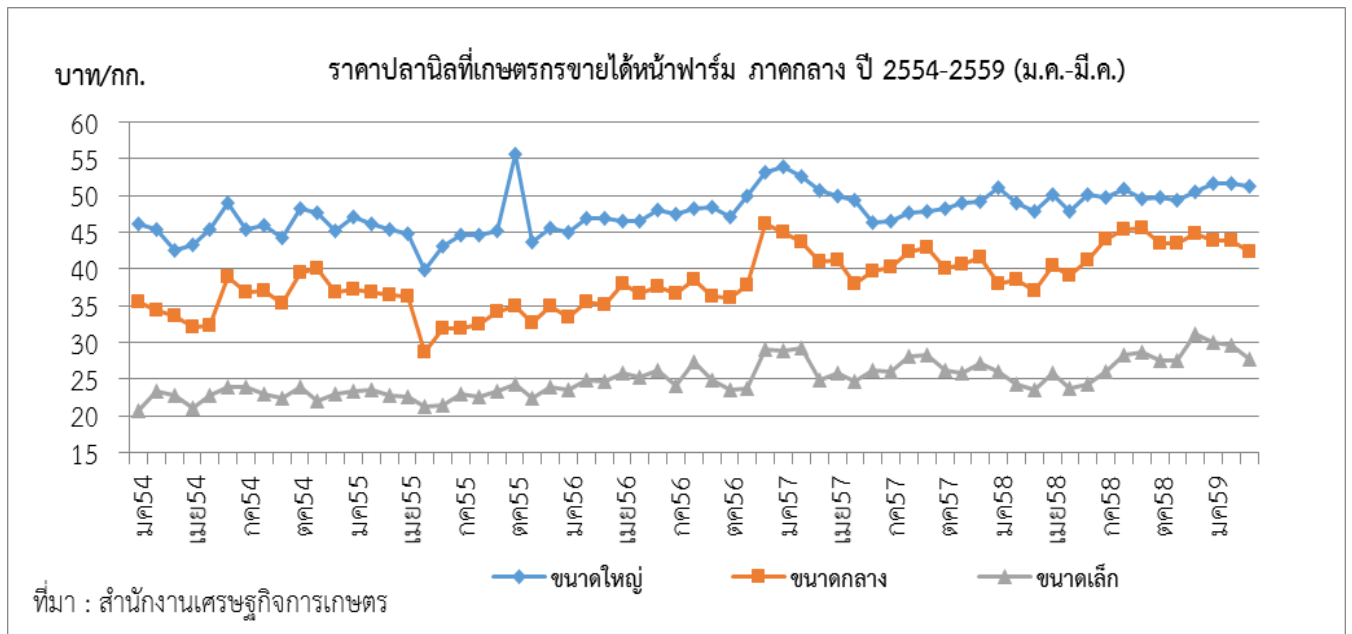
ตารางที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2558	2559	%Δ59/58	2558	2559	%Δ59/58	2558	2559	%Δ59/58
ม.ค.	26.07	30.00	15.1%	38.00	43.91	15.6%	51.07	51.60	1.0%
ก.พ.	24.29	29.63	22.0%	38.50	43.75	13.6%	48.90	51.68	5.7%
มี.ค.	23.52	27.64	17.5%	37.02	42.37	14.5%	47.79	51.24	7.2%
เม.ย.	25.81			40.50			50.08		
พ.ค.	23.71			39.12			47.87		
มิ.ย.	24.20			41.20			50.08		
ก.ค.	25.94			44.07			49.76		
ส.ค.	28.19			45.38			50.95		
ก.ย.	28.70			45.63			49.61		

ต.ค.	27.55			43.44			49.81	
พ.ย.	-			-			49.38	
ธ.ค.	31.10			44.69			50.44	
เฉลี่ย	26.28	29.09		41.60	43.34		47.82	51.51 3.8%
3 เดือน	24.63	29.09	18.1%	37.84	43.34	14.5%	49.25	51.51 4.6%
6 เดือน	24.60			39.06			49.30	
9 เดือน	25.60			41.05			49.57	
12 เดือน	26.28			41.60			49.65	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2554-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

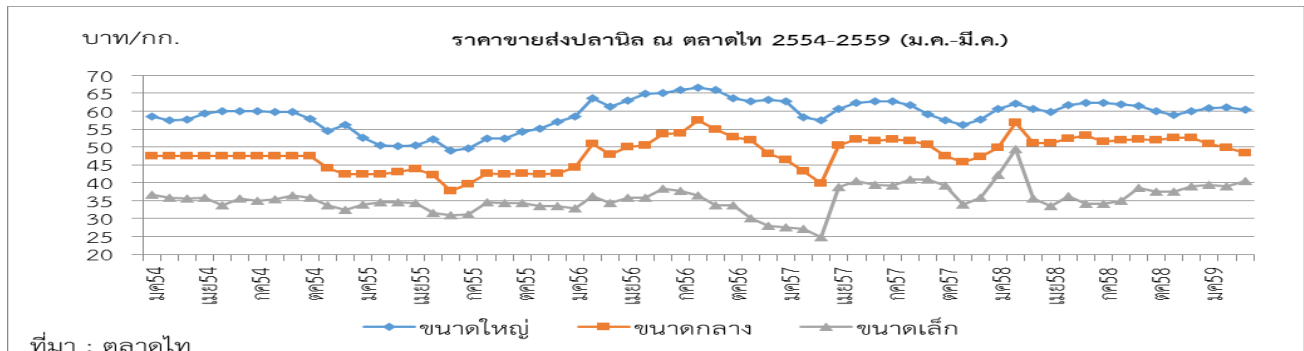
ตารางที่ 3 ราคาขายส่ง ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2558	2559	%Δ59/58	2558	2559	%Δ59/58	2558	2559	%Δ59/58
ม.ค.	42.19	39.45	-6.5%	49.84	50.80	1.9%	60.65	60.88	0.4%
ก.พ.	49.38	39.03	-21.0%	56.84	49.91	-12.2%	62.18	61.10	-1.7%
มี.ค.	35.51	40.50	14.1%	51.02	48.31	-5.3%	60.56	60.53	0.0%
เม.ย.	33.53			51.08			59.85		
พ.ค.	36.32			52.32			61.66		
มิ.ย.	34.08			53.15			62.32		
ก.ค.	34.03			51.58			62.24		
ส.ค.	35.05			52.00			61.88		
ก.ย.	38.52			52.17			61.57		

ต.ค.	37.58			51.84			59.95
พ.ย.	37.50			52.50			59.00
ธ.ค.	38.92			52.50			59.97
เฉลี่ย	37.72	39.66		52.24	49.67		60.99
3 เดือน	42.36	39.66	-6.4%	52.57	49.67	-5.5%	61.13
6 เดือน	38.50			52.38			61.21
9 เดือน	37.62			52.22			61.29
12 เดือน	37.72			52.24			60.99

ที่มา : www.talaadthai.com

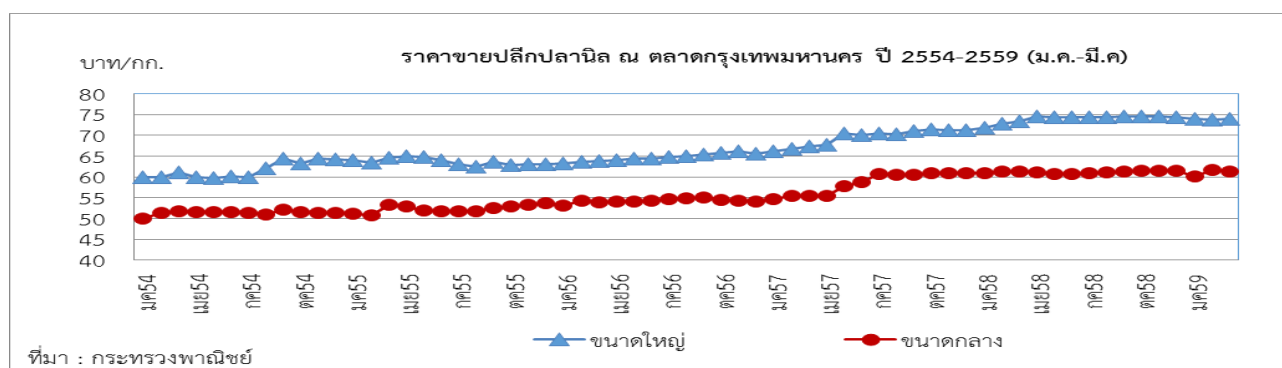
ภาพที่ 3 ราคาขายส่งปลานิล ณ ตลาดไท ปี 2554-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

ตารางที่ 4 ราคาขายปลีก ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2558	2559	%Δ59/58	2558	2559	%Δ59/58
ม.ค.	60.86	60.07	-1.3%	71.83	73.92	2.9%
ก.พ.	61.20	61.66	0.8%	72.82	73.76	1.3%
มี.ค.	61.32	61.32	0.0%	73.29	73.86	0.8%
เม.ย.	61.15			74.54		
พ.ค.	60.64			74.33		
มิ.ย.	60.64			74.33		
ก.ค.	60.98			74.25		
ส.ค.	61.09			74.25		
ก.ย.	61.32			74.48		
ต.ค.	61.55			74.61		
พ.ย.	61.55			74.58		
ธ.ค.	61.43			74.31		
เฉลี่ย	61.14	61.02		73.97	73.85	
3 เดือน	61.13	61.02	-0.2%	72.65	73.85	1.7%
6 เดือน	60.97			73.52		
9 เดือน	61.02			73.79		

ที่มา : <http://www.price.moc.go.th>

ภาพที่ 4 ราคาขายปลีกพลาสติก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ปี 2554-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

3. สถานการณ์การค้าของประเทศไทย

3.1 การส่งออก

ปริมาณการส่งออกพลาสติกและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ปริมาณ 1,987.1 ตัน คิดเป็นมูลค่า 164.6 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -12.1%, -1.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา รูปแบบผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ส่งออกมากที่สุด คือ พลาสติกหิ้วตัวแข็ง คิดเป็นสัดส่วน 55.3 % ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ เนื้อพลาสติกแข็ง 43.2% เนื้อปลาแข็ง 0.8 % พลาสติกมีชีวิต 0.6% และพลาสติกสดแข็ง 0.1% ตามลำดับ (ตารางที่ 5, ภาพที่ 5) โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดหลัก คือ สหรัฐอเมริกา 43% กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 28% กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 15% แคนาดา 5% กลุ่มประเทศแอฟริกา 3% กลุ่มอาเซียน 1% และอื่นๆ 5% (ภาพที่ 6)

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกพลาสติกของประเทศไทย ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

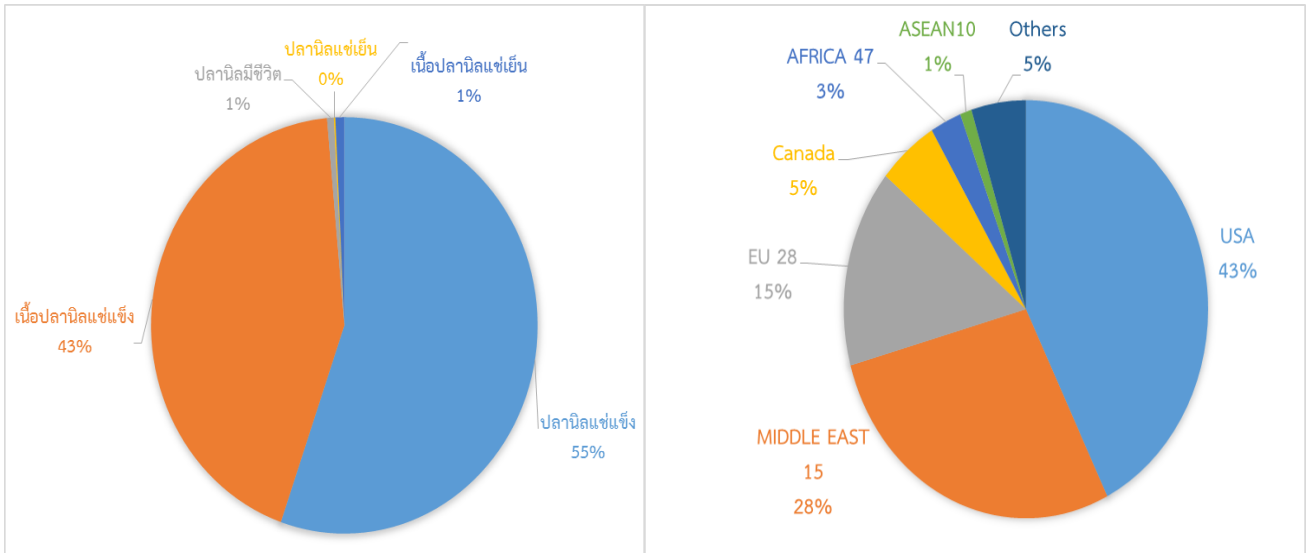
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2558 (ม.ค.-มี.ค.)		2559 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	พลาสติกหิ้วตัวแข็ง	1,927.6	99.4	1,601.2	91.1	-16.9	-8.3
2	เนื้อพลาสติกแข็ง	328.1	66.7	342.1	71.2	4.3	6.8
3	พลาสติกสดแข็ง	1.9	0.1	2.0	0.2	4.9	69.8
4	พลาสติกมีชีวิต	3.0	0.1	16.0	0.9	433.8	676.7
5	เนื้อปลาแข็ง			25.8	1.2		
รวม		2,260.6	166.3	1,987.1	164.6	-12.1	-1.0

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

รหัสพิกัดพลาสติกและผลิตภัณฑ์ :

03019940003	พลาสติกมีชีวิต	03027100001	พลาสติกสดแข็ง	03032300000	พลาสติกหิ้วตัวแข็ง
03043100001	เนื้อพลาสติกฟิล์มแข็ง	03045100002	เนื้อพลาสติกแบบอื่นๆแข็ง	03046100000	เนื้อพลาสติกฟิล์มแข็ง
03049300003	เนื้อพลาสติกแบบอื่นๆแข็ง	03055990003	พลาสติกหิ้วไม่รวมคาน		

ภาพที่ 5 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลส่งออกช่วง 3 เดือนแรก ปี59 ภาพที่ 6 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศต่างๆ ช่วง 3 เดือนแรก ปี59

ตลาดส่งออกที่สำคัญ

(1) สหรัฐอเมริกา (USA)

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งสำหรับสินค้าปลานิล ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังสหรัฐฯ ปริมาณ 383.6 ตัน คิดเป็นมูลค่า 70.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา -21.7 % และ -7.9 % ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.9 รองลงมาเป็น ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 9.1 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปสหรัฐอเมริกา ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2558 (ม.ค.-มี.ค.)		2559 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	282.7	63.2	279.5	63.8	-1.1	-0.9
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	207.3	13.0	104.1	6.4	-49.8	-50.7
รวม		490.0	76.2	383.6	70.2	-21.7	-7.9

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(2) กลุ่มตะวันออกกลาง (MIDDLE EAST 15)

กลุ่มตะวันออกกลางเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับสองรองจากสหรัฐฯ ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มตะวันออกกลางในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ปริมาณ 864.6 ตัน มูลค่า 46.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นในช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา +5.0%, +22.9% ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 97.4 และเนื้อปลานิลแช่เย็น ร้อยละ 2.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มตะวันออกกลาง ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2558 (ม.ค.-มี.ค.)		2559 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	821.3	37.5	838.8	44.9	2.1	19.7
2	ปลานิลสดแช่เย็น	1.9	0.1				
3	เนื้อปลานิลแช่เย็น			25.8	1.2		
รวม		823.2	37.6	864.6	46.1	5.0	22.6

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(3) กลุ่มสหภาพยุโรป (EU 28)

ช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) จำนวน 369.6 ตัน มูลค่า 25.2 ล้านบาท ปริมาณลดลง -8.6 % แต่มูลค่าเพิ่มขึ้น +11.5 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.20 รองลงมาเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 19.8(ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2558 (ม.ค.-มี.ค.)		2559 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	398.1	21.4	343.4	20.2	-13.7	-5.6
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	6.2	1.2	26.2	5.0	322.5	316.7
รวม		404.3	22.6	369.6	25.2	-8.6	11.5

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(4) กลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47)

ช่วง 3 เดือนแรก ในปี 2559 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47) จำนวน 74.6 ตัน มูลค่า 4.6 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -65.5%, -40.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งทั้งหมด(ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศแอฟริกา ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2558 (ม.ค.-มี.ค.)		2559 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	216.1	7.7	74.6	4.6	-65.5	-40.2
รวม		216.1	7.7	74.6	4.6	-65.5	-40.2

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(5) กลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN 10)

ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน(ASEAN 10) ในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 จำนวน 30.5 ตัน มูลค่า 1.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +28.1%, +21.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกัน

ปีที่ผ่านมา สัดส่วนมูลค่าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด ร้อยละ 64.8 รองลงมาเป็นปลานิลทั้งตัวและปลานิลมีชีวิตใน สัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 17.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN10) ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2558 (ม.ค.-มี.ค.)		2559 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	15.2	0.6	8.8	0.3	-42.1	-39.5
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	8.6	0.8	16.5	1.1	92.0	27.4
3	ปลานิลมีชีวิต			5.2	0.3		
4	ปลานิลสดแช่เย็น	0.03	0.0				
รวม		23.8	1.4	30.5	1.7	28.1	21.4

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

3.2 การนำเข้า

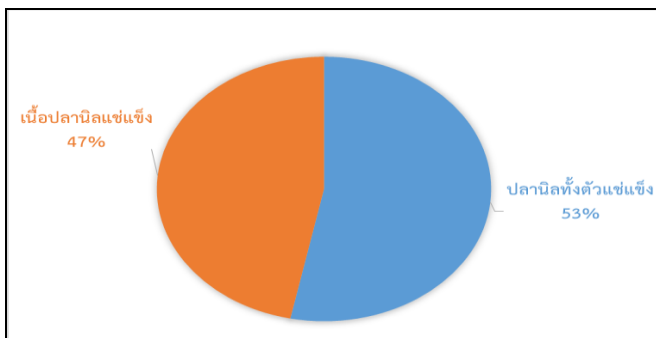
ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 ปริมาณ 152.9 ตัน มูลค่า 14.6 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -25.2%, -3.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบการนำเข้า คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 53 และเนื้อปลานิลแช่แข็ง ร้อยละ 47 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด (ตารางที่ 11, ภาพที่ 7) โดยมีตลาดนำเข้าหลักจากกลุ่มประเทศอาเซียน 70% และประเทศจีน 30% (ภาพที่ 8)

ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลานิลของประเทศไทย ปี 2558-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

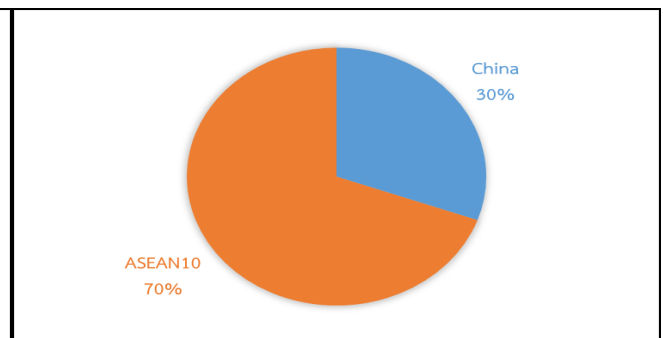
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2558 (ม.ค.-มี.ค.)		2559 (ม.ค.-มี.ค.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	46.6	7.0	33.3	6.8	-28.5	-2.6
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	158.0	8.2	119.6	7.8	-24.3	-5.2
รวม		204.6	15.2	152.9	14.6	-25.2	-3.9

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 7 สัดส่วนรูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่นำเข้าช่วง 3 เดือนแรกปี 59

ภาพที่ 8 แสดงสัดส่วนมูลค่านำเข้าปลานิลจากประเทศต่างๆ ช่วง 3 เดือนแรกปี 59

4. สถานการณ์การผลิตและการค้าของโลก

4.1 สถานการณ์การผลิตของโลก

ผลผลิตปลาของโลกในปี 2556 จำนวน 5.47 ล้านตัน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 4.82 ล้านตัน คิดเป็น 88% ของผลผลิตทั้งหมด และจากการจับธรรมชาติ 0.65 ล้านตัน คิดเป็น 12% ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 3.23 ล้านตัน คิดเป็น 59% ของผลผลิตปลาโลก (FAO, 2558)

4.2 สถานการณ์การค้าของโลก

(1) ประเทศจีน

ช่วงต้นปีประเทศจีนประสบกับสภาพอากาศที่หนาวเย็น ส่งผลต่อการผลิตปลา คาดว่าปีนี้ผลผลิตปลาของประเทศไทยจะลดลง ราคาปลานิลน่าจะปรับตัวสูงขึ้น แต่ทั้งนี้ตลาดหลักที่จีนส่งออกอย่างเช่น สหรัฐฯ และกลุ่มประเทศยุโรป เศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัว และมีประเด็นการตรวจพบเจอยาปฏิชีวนะที่จีนใช้ในการเลี้ยงปลา ทำให้ความต้องการปลานิลลดลง ราคาปลานิลในตลาดโลกยังคงลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา

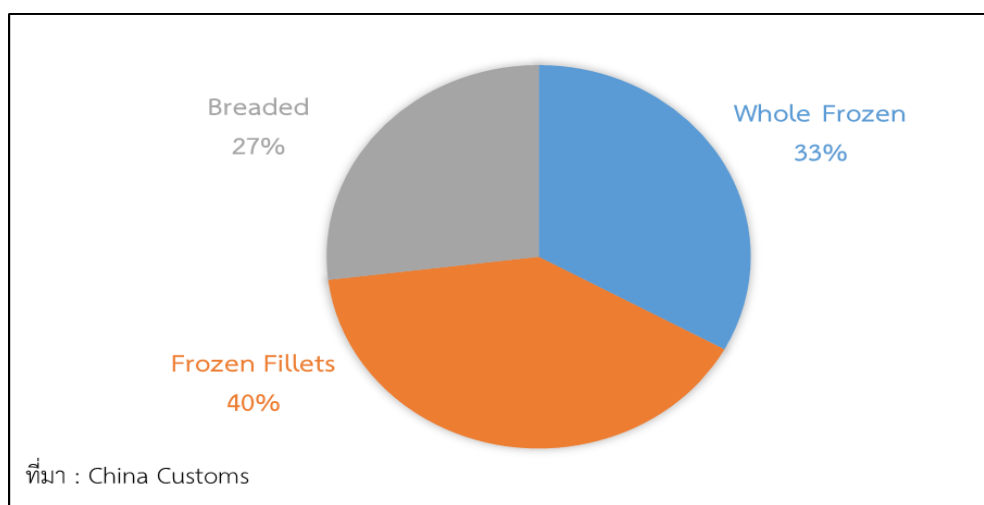
ปริมาณการส่งออกช่วง 3 เดือนแรกของจีนปี 2559 อยู่ที่ 75,400 ตัน ลดลง -3.0 % เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยส่งออกในรูปแบบ เนื้อปลานิลฟิลเลตแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วน 40 % (ลดลง -13.5 % เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 33% (เพิ่มขึ้น +2.5% เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) เนื้อปลานิลชุบเกล็ดขนมปัง คิดเป็นสัดส่วน 27% (เพิ่มขึ้น +9.7% เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) (INFOFISH Trade News No.9/2016)

ตารางที่ 12 ปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2557-2559 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : พันตัน

รูปแบบ	2557	2558	2558 (ม.ค.-มี.ค.)	2559 (ม.ค.-มี.ค.)	%Δ	สัดส่วน (%)
Whole frozen	139.0	132.6	24.3	24.9	2.5%	33%
Frozen fillets	170.3	153.2	34.9	30.2	-13.5%	40%
Breaded	92.5	105.4	18.5	20.3	9.7%	27%
รวม	401.8	391.2	77.7	75.4	-3.0%	100%

ที่มา : China Customs

ภาพที่ 9 แสดงสัดส่วนปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ช่วง 3 เดือนแรก ปี 59 (ม.ค.-มี.ค.)

(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับความนิยมบริโภคสินค้าอาหารทะเล (Seafood) ของชาวอเมริกันในปี 2556 พบว่า ปลาชนิดอยู่อันดับที่ 4 รองจาก กุ้ง ปลาแซลมอน และปลาทูน่า

สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ช่วง 3 เดือนแรก ปี 2559 สหรัฐนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ ปริมาณ 61,401.3 ตัน คิดเป็นมูลค่า 248.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณ และมูลค่าลดลง -14.4%, -24.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์นำเข้าดังนี้ (ตารางที่ 12)

1. เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่แข็ง (fillet frozen) จำนวน 43,136.8 ตัน (คิดเป็น 70.2% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 181.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณและมูลค่าลดลง -18.3%, -26.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก 91.2% อินโดนีเซีย 5.0% เม็กซิโก 1.5% ไต้หวัน 0.8% ไทย 0.5% และอื่นๆ 1.0%

สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 4.20 เหรียญสหรัฐ/กก.ราคา ลดลง -10.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2558 ซึ่งราคาอยู่ที่ 4.67 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐนำเข้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 5 จำนวน 233.2 (คิดเป็น 0.5%) มูลค่า 1.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น 0.5%) ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -13.4% และ -17.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา ราคาเฉลี่ยที่สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทยอยู่ที่ 6.51 เหรียญสหรัฐ/กก. (-4.5%) ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 3.91 เหรียญสหรัฐ

2. ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง (whole frozen) จำนวน 11,154.3 ตัน (คิดเป็น 18.2% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 20.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณและมูลค่าลดลง -4.2%, -20.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก คิดเป็น 65.1% ไต้หวัน 30.5% เวียดนาม 2.2% ไทย 1.4% และอื่นๆ 0.8%

สำหรับราคาปลานิลทั้งตัวแช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 1.80 เหรียญสหรัฐ/กก.ราคา ลดลง -16.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งราคาอยู่ที่ 2.17 เหรียญสหรัฐ/กก.

ทั้งนี้สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 159.1 ตัน (คิดเป็น 1.4%) มูลค่า 0.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น 1.4%) ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -38.7 % และ -46.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สำหรับราคาเฉลี่ยที่สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทย 1.71 เหรียญสหรัฐ/กก.(-12.2%) ราคาต่ำกว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 1.74 เหรียญสหรัฐ

3. เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็น (fillet fresh) จำนวน 6,700.6 ตัน (คิดเป็น 10.9% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 45.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณและมูลค่าลดลง -5.0%, -18.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากฮอนดูรัสมากที่สุด คิดเป็น 38.9% รองลงมา คือ โคลัมเบีย 20.1% คอสตาริกา 17.9% เอกวาดอร์ 10.1% เม็กซิโก 4.2% และอื่นๆ 8.8% ทั้งนี้สหรัฐมีการนำเข้าปลานิลจากประเทศโคลัมเบียเพิ่มขึ้น เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีข้อตกลงจัดทำการค้าเสรีระหว่างกัน (Free Trade Agreement : FTA)

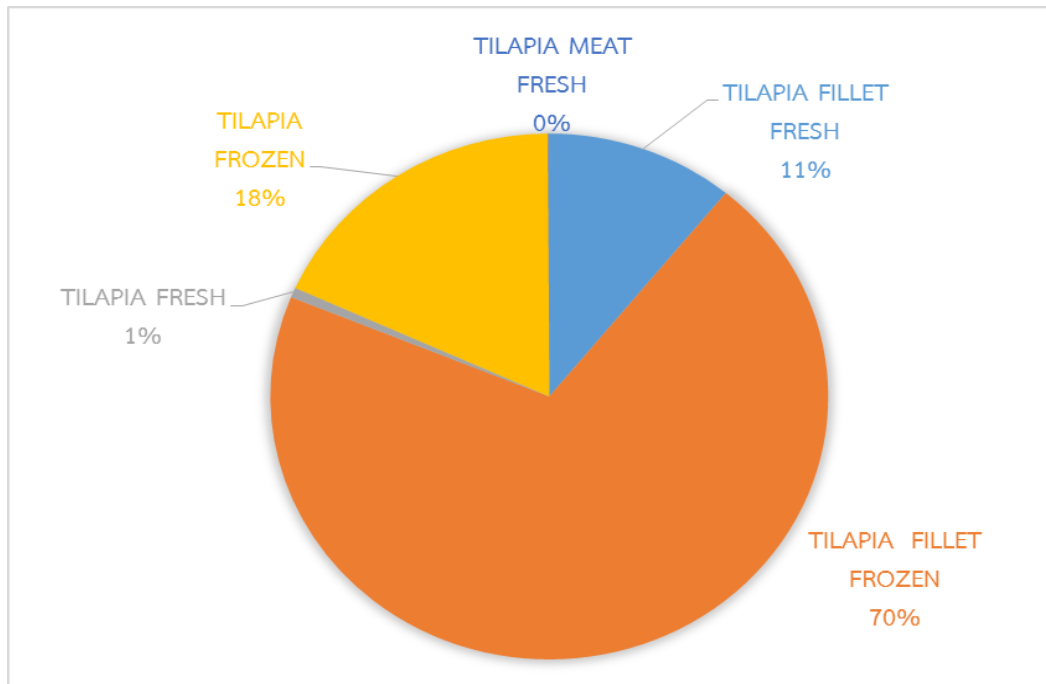
สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็นที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 6.75 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -13.4 % เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2558 ซึ่งราคาอยู่ที่ 7.79 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐฯมีการนำเข้าเนื้อปลานิลฟิเล่แช่เย็นจากประเทศไทยเพียงเล็กน้อย ปริมาณ 19 ตัน เนื่องจากกระยะทางขนส่งจากประเทศไทยไปยังสหรัฐฯไกลกว่าทางคู่แข่งอย่างกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ซึ่งมีผลต่อต้นทุนค่าขนส่งและคุณภาพเนื้อปลา/ความสดของปลา ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันผลิตภัณฑ์ประเภทนี้กับกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ได้

4. ปลานิลทั้งตัวแช่เย็น (fresh) จำนวน 371.1 ตัน (คิดเป็น 0.6% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 1.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +58.6%, +35.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากเมียนมาร์เป็นหลัก 45.3% บังคลาเทศ 18.9% ฮอนดูรัส 14.4% ปากีสถาน 12.7% โคลัมเบีย 7.8% และอื่นๆ 0.9%

สำหรับราคาปลานิลแช่เย็นที่สหรัฐฯนำเข้าเฉลี่ย 3.96 เหรียญสหรัฐฯ/กก. ราคาลดลง -14.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 4.64 เหรียญสหรัฐฯ/กก. (ภาพที่ 10) (ตารางที่ 13)

5. เนื้อปลานิลแช่เย็น (meat fresh) จำนวน 38.5 ตัน (คิดเป็น 0.1% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 0.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยนำเข้ามาจากประเทศจีนทั้งหมด สำหรับราคาเนื้อปลานิลแช่เย็นที่สหรัฐฯนำเข้าเฉลี่ย 3.32 เหรียญสหรัฐฯ/กก.(ภาพที่ 10) (ตารางที่ 13)

ภาพที่ 10 แสดงสัดส่วนปริมาณการนำเข้าปลานิลของสหรัฐอเมริกาในช่วง 3 เดือนแรกปี 59

ตารางที่ 13 ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2548- 2559 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : ตัน

รูปแบบผลิตภัณฑ์/ ปี	Whole frozen	Filletts frozen	Filletts fresh	Fresh	Meat fresh	Total
2548	56,524.2	55,615.3	22,729.1	-	-	134,868.6
2549	60,772.2	74,381.4	23,100.5	-	-	158,254.1
2550	46,942.9	100,636.3	26,176.0	-	-	173,755.2
2551	49,647.7	103,735.1	26,082.0	-	-	179,464.8
2552	44,174.4	114,762.5	24,357.9	-	-	183,294.8
2553	40,892.2	150,827.8	23,721.7	-	-	215,441.7
2554	39,649.3	132,445.7	24,384.2	-	-	196,479.2
2555	35,261.7	168,291.1	20,705.2	290.1	3,901.2	228,449.3
2556	41,774.7	159,879.6	26,764.8	456.7	51.2	228,927.0
2557	39,871.1	164,913.3	25,412.8	446.9		230,644.1
2558	41,252.1	157,636.8	24,991.8	1,144.2	-	225,024.9
2558 (ม.ค.-มี.ค.)	11,639.4	52,774.2	7,094.4	234.0	-	71,742.0
2559 (ม.ค.-มี.ค.)	11,154.3	43,136.8	6,700.6	371.1	38.5	61,401.3
% Δ ปี 58/59	-4.2%	-18.3%	-5.6%	+58.6%	-	-14.4%
สัดส่วนปี 59 (ม.ค.-มี.ค.)	18.2	70.2	10.9	0.6	0.1	100.0

ที่มา:(www.st.nmfs.gov)

5. ปัญหาอุปสรรคการเลี้ยงปลานิลในประเทศไทย

5.1 ด้านการผลิต

5.1.1 ขาดแคลนพันธุ์ปลานิลที่มีคุณภาพ เลี้ยงไม่โต และบางช่วงมีการขาดแคลนลูกพันธุ์ปลานิล โดยเฉพาะในช่วงที่มีอัตราการฟักไข่ได้ปริมาณน้อย เช่น ช่วงอุณหภูมิสูงมากในฤดูร้อน และช่วงอุณหภูมิต่ำในฤดูหนาว

5.1.2 ผลผลิตปลานิลเฉลี่ยต่อไร่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งอยู่ที่ 428 กก./ไร่

5.1.3 การขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล ส่งผลให้จำนวนฟาร์มปลานิลที่ได้มาตรฐาน GAP มีน้อยมากไม่ถึง 1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด อีกทั้งเกษตรกรขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาฟาร์มให้ได้มาตรฐาน เนื่องจากราคาจำหน่ายปลานิลที่ได้มาตรฐาน GAP ไม่ได้สูงขึ้น

5.1.4 ภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้งในช่วงต้นปี มีน้ำไม่เพียงพอในการเลี้ยงปลา รวมทั้งสภาพอากาศค่อนข้างร้อนจัดช่วงกลางวัน

5.1.5 เกษตรกรมีการรวมกลุ่มไม่เข้มแข็ง

5.2 ด้านการตลาด

5.2.1 ตลาดปลานิลไทย ผลผลิตบริโภคภายในประเทศ 90% ส่งออกน้อยเพียง 10% สินค้าปลานิลส่วนใหญ่ส่งไปขายยังตลาดระดับล่าง ในรูปแบบปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ซึ่งมีมูลค่าต่ำ ยังไม่สามารถที่จะเข้าไปครองตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้บริโภครายใหญ่ของโลก ไทยมีสัดส่วนการตลาดเพียง 1-2% ในรูปแบบปลาทั้งตัวแช่แข็ง และเนื้อปลานิลแช่แข็ง

5.2.2 การจำหน่ายผลผลิตปลานิลไทย ยังคงผ่านพ่อค้าคนกลางหลายระดับ ซึ่งยังขาดตลาดปลานิลหรือศูนย์ซื้อขายปลานิลของกลุ่มเกษตรกรโดยตรง

5.2.3 ผู้ส่งออกขาดแคลนวัตถุดิบในการส่งออก เนื่องจากความต้องการบริโภคปลาภายในประเทศสูง อีกทั้งราคาที่จำหน่ายหน้าฟาร์มค่อนข้างสูง จนผู้ส่งออกไม่สามารถซื้อวัตถุดิบมาเพื่อทำการแปรรูปส่งออกได้

5.2.4 ปัญหาด้านสินค้าปลานิลที่ตีคืนกลับมายังประเทศไทย เนื่องจากไม่ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของลูกค้า (ขนาด คุณภาพ)

6. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

6.1 ด้านการผลิต

6.1.1 กรมประมงได้พัฒนาและปรับปรุงลูกพันธุ์ปลานิลจิตลดาพันธุ์ที่ดีและแจกจ่ายให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดทั่วประเทศนำไปผลิตเป็นพ่อแม่พันธุ์ เพื่อผลิตลูกพันธุ์ที่มีคุณภาพแจกจ่ายแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลต่อไป

6.1.2 กรมประมงจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงปลานิลครบวงจรระหว่างปี 2558-2560 ตามแผนการปรับโครงสร้างและพัฒนาการผลิตสินค้าประมงเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ลดต้นทุนการเลี้ยงและยกระดับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงให้ได้มาตรฐานGAP เพิ่มขึ้น เพิ่มมูลค่าสินค้าปลานิล และการรวมกลุ่มเกษตรกร

6.1.3 สนับสนุนเกษตรกรรวมกลุ่ม เพื่อช่วยให้มีอำนาจต่อรองการซื้อปัจจัยการผลิตได้ในราคาที่ถูกลง รวมทั้งการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

6.2 ด้านการตลาด

6.2.1 กรมประมงได้สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมปลานิล 4 ภาค ให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ปลานิล และเพิ่มช่องทางการตลาดให้เครือข่าย

6.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่ม ขายผลผลิตปลานิลส่งตรงไปยังผู้บริโภคโดยตรง

6.2.3 ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์หลากหลาย เพื่อเพิ่มมูลค่า ทดแทนการส่งออกในรูปแบบปลาทั้งตัวแช่แข็ง ซึ่งมีมูลค่าต่ำ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลานิลให้ได้มาตรฐานตรงความต้องการของผู้นำเข้า เพื่อป้อนตลาดระดับบนที่มีอำนาจการซื้อเพิ่มขึ้น

.....

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

1. สถิติผลผลิตปลานิล : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กรมประมง
2. ราคาปลานิล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ตลาดไท, กระทรวงพาณิชย์
3. สถิติการส่งออกและนำเข้าปลานิลของประเทศไทย : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ, กองประมงต่างประเทศ
4. สถิติการส่งออกปลานิลของประเทศไทย : China Custom
5. สถิติการนำเข้าปลานิลของประเทศไทย : www.st.nmfs.gov
6. เอกสารโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงปลานิลครบวงจร 2558-2560